

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2026 m. vasario 23 d. Nr. 21RE-178
(AG-43/07-2026)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Remigijaus Kalašnyko ir Žydrūno Plytniko,

viešame Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo (duomenys neskelbtini) 2026-01-16 skundą dėl atsakovo Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas skunde prašo: 1) panaikinti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato (toliau – Komisariatas) 2026-01-16 sprendimą Nr. IBPS-S-28993-26 „Dėl prašymo Nr. AP-197 susipažinti su medžiaga Nr. M-2-02-00470-25“ (toliau – Sprendimas); 2) įpareigoti komisariatą išduoti pareiškėjui 2025-07-08 nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagoje Nr. M-2-02-00470-25 kopiją arba, jeigu būtina, pateikti šio nutarimo kopiją nuasmeninus trečiųjų asmenų asmens duomenis.

Pareiškėjas skunde paaiškino, kad 2025-07-08 buvo priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą dėl medžiagos Nr. M-2-02-00470-25. Pagal kreipimąsi buvo prašoma pradėti ikiteisminį tyrimą pareiškėjo atžvilgiu. Pareiškėjas 2026-01-08 pateikė prašymą leisti susipažinti su šia medžiaga ir išduoti nutarimo kopiją (arba leisti pasidaryti kopijas). Pareiškėjas 2026-01-16 gavo Sprendimą, kuriuo buvo atsisakyta suteikti prieigą prie medžiagos ir neišduota nutarimo kopija motyvuojant tuo, kad teisę susipažinti turi tik asmuo, pateikęs skundą ar pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Sprendimas pažeidžia pareiškėjo teisę į veiksmingą teisių gynimą, nes, neturėdamas nutarimo kopijos ar bent jo motyvų, objektyviai negali ginti savo teisių kituose administraciniuose ir teismo procesuose, paneigti ar patikrinti pareiškėjo atžvilgiu teiktus kaltinimus. Pareiškėjas neprašė visos ikiteisminio tyrimo medžiagos – prašė konkretaus procesinio sprendimo (nutarimo) kopijos, su galimybe nuasmeninti trečiųjų asmenų duomenis. Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2018 m. vasario 14 įsakymu Nr. I-57 „Dėl rekomendacijų dėl proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtintos Rekomendacijos dėl proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga (toliau – Rekomendacijos) negali būti aiškinamas taip, kad būtų paneigiama asmens, kurio atžvilgiu buvo teiktas prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą, teisė gauti bent jau sprendimo, kuriuo atsisakyta pradėti tyrimą, kopiją. Sprendimas yra individualus administracinis aktas, turintis tiesioginį poveikį pareiškėjo teisėms ir teisėtiems interesams.

Pareiškėjas papildomai paaiškino, kad pareiškėjo procesinis suinteresuotumas pagal Rekomendacijų 6 punktą yra tiesioginis ir įrodytinas. Komisariatas Sprendimu atsisakė leisti susipažinti su medžiaga ir atsisakė išduoti 2025-07-08 nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą kopiją motyvuodamas tuo, kad teisę susipažinti turi tik asmuo, pateikęs skundą, pareiškimą ar

pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo (Rekomendacijų 5 punktą). Tačiau Rekomendacijų 6 punkte numatyta, kad kai prašymą pateikia asmuo, nenurodytas 5 punkte, prašymą nagrinėjantis subjektas privalo atsižvelgti į prašymą pateikusių asmenų procesinį ar tarnybinį suinteresuotumą, įvertinti prašymo pateikimo pagrindus ir motyvus bei priimti vieną iš Rekomendacijų 8 punkte numatytų sprendimų, apie sprendimą informuojant raštu Rekomendacijų 9 punkte nustatyta tvarka. Pareiškėjo procesinis suinteresuotumas akivaizdus, nes kreipimusi buvo prašoma pradėti ikiteisminį tyrimą pareiškėjo atžvilgiu, šiuo metu vyksta susijęs civilinis teismo procesas (Vilniaus miesto apylinkės teismas, bylos Nr. (duomenys neskelbtini)) dėl tėvo valdžios apribojimo ir bendravimo tvarkos pakeitimo, kuriame valstybės institucija teikia išvadą ir naudoja tuos pačius ar iš esmės tapačius argumentus / aplinkybes. Dėl šių aplinkybių pareiškėjui objektyviai būtina gauti bent 2025-07-08 procesinio sprendimo (nutarimo) kopiją ar jo motyvus, kad galėtų veiksmingai gintis susijusioje civilinėje byloje ir patikrinti pareiškėjo atžvilgiu pateiktų teiginių pagrįstumą. Sprendimas nebuvo tinkamai motyvuotas ir neatitiko Rekomendacijų 6–9 punktų logikos. Sprendime nebuvo įvertintas pareiškėjo procesinis suinteresuotumas (Rekomendacijų 6 punktą), nebuvo pagrįsta, kodėl negalimas bent dalinis susipažinimas (Rekomendacijų 8.2 papunktis) arba kodėl negalima išduoti 2025-07-08 nutarimo kopijos nuasmeninant trečiųjų asmenų duomenis; nebuvo pateikta aiškių motyvų, kodėl mano prašymo tenkinimas negalimas, t. y. sprendimas iš esmės yra formalus ir nemotyvuotas. Pareiškėjas prašo Komisijos vertinant ginčijamo Sprendimo teisėtumą atsižvelgti į tai, kad Komisariatas privalėjo taikyti Rekomendacijų 6–9 punktų nuostatas ir individualiai įvertinti pareiškėjo procesinį suinteresuotumą, tačiau to nepadarė. Tenkinus skundą panaikinti Sprendimą ir įpareigoti Komisariatą išduoti pareiškėjui 2025-07-08 nutarimo kopiją (jei būtina, nuasmeninus trečiųjų asmenų duomenis) ir / ar pateikti nutarimo motyvus.

Komisariatas su skundo reikalavimais nesutinka ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaikšino, kad vadovaujantis Rekomendacijų 5 punktu susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga turi teisę skundą, pareiškimą ar pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pateikęs asmuo ar jo įgaliotas atstovas. Atstovavimą pagrindžiantys dokumentai turi būti pateikti kartu su prašymu. Aptariamame ikiteisminiame tyrime pareiškėjas nebuvo pripažintas ikiteisminio tyrimo proceso dalyviu ir jam nebuvo suteiktos jokio proceso dalyvio teisės ar pareigos. Atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga – skundas, pareiškimas ar pranešimas apie padarytą nusikalstamą veiką, jų pagrindu atliktų patikslinimo veiksmų, numatytų Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 168 straipsnio 1 dalyje, procesiniai dokumentai, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro surašytas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, šio nutarimo apskundimo dokumentai ir dėl skundų priimti procesiniai sprendimai. Rekomendacijų 1 punkte nurodyta, kad proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga paskirtis – nustatyti proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga visose ikiteisminio tyrimo stadijose taisykles. Rekomendacijos nustato susipažinimo su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga, susipažinimo su pagal kodus 555000, 556000 atliekamo tyrimo medžiaga taisykles ir asmenų, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga taisykles.

Komisariatas 2026-01-16 Sprendimu pareiškėją informavo, kad medžiagoje Nr. M-2-02-00470-25 buvo priimtas procesinis sprendimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Komisariatas, vadovaudamasis Rekomendacijų 7 punkto nuostatomis, surašė nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Prašymą susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga išnagrinėjo ikiteisminio tyrimo įstaigos Komisariato 1-ojo veiklos skyriaus viršininkas ir vadovaudamasis Rekomendacijų 8.3 papunkčiu atsisakė leisti susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga. Komisariatas nemanė ir nemano, kad pareiškėjas galėjo turėti ar turėjo asmens procesinį ar tarnybinį suinteresuotumą, nes priimtas procesinis sprendimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą pareiškėjui nesukėlė jokių procesinių ar teisinių pasekmių.

Skundas tenkintinas dalyje

Pareiškėjas 2025-01-08 prašyme Komisariatui prašė: 1) leisti susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga Nr. M-2-02-00470-25 (Nr. AP-176), kurioje 2025-07-08 buvo priimtas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą; 2) leisti pasidaryti šios medžiagos dokumentų kopijas, įskaitant nutarimą ir su juo susijusius dokumentus. Nurodė, kad prašymas teikiamas vadovaujantis BPK ir Rekomendacijų 7 punktu.

Komisariatas 2026-01-16 Sprendime pareiškėjui nurodė, kad Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto pirmajame policijos komisariate buvo gautas pareiškėjo prašymas Nr. AP-197 dėl susipažinimo su medžiaga Nr. M-2-02-00470-25. Sprendime pranešta, kad medžiagoje buvo priimtas procesinis sprendimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Informuojama, kad pareiškėjas negali susipažinti su medžiaga, kadangi vadovaujantis Įsakymu susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga turi teisę skundą, pareiškimą ar pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pateikęs asmuo.

Ginčo situacijai yra aktualus toliau nurodytas teisinis reglamentavimas, galiojęs ginčui aktualiu laikotarpiu, įskaitant tą, kuriuo remiasi šalys savo dokumentuose.

2016 m. balandžio 27 d. Europos parlamento ir tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (aktuali redakcija nuo 2018-05-25) 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad duomenų subjektas turi teisę iš duomenų valdytojo gauti patvirtinimą, ar su juo susiję asmens duomenys yra tvarkomi, o jei tokie asmens duomenys yra tvarkomi, turi teisę susipažinti su asmens duomenimis ir toliau nurodyta informacija: <...>.

BPK 168 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą, prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali tik ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens sutikimu, šio 168 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą nuorašas siunčiamas skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas nutarimo nuorašą per dvidešimt keturias valandas privalo išsiųsti prokurorui, šio 168 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais atsisakius pradėti ikiteisminį tyrimą, skundą, pareiškimą ar pranešimą padavęs asmuo turi teisę susipažinti su visa medžiaga, kurios pagrindu buvo priimtas ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, ar jos dalimi, taip pat susipažinimo metu daryti šios medžiagos kopijas ar išrašus. Rašytinis prašymas susipažinti su šioje dalyje nurodyta medžiaga ir (ar) susipažinimo metu daryti šios medžiagos kopijas ar išrašus pateikiamas ikiteisminio tyrimo įstaigos (jos padalinio) vadovui, o tais atvejais, kai skundą, pareiškimą ar pranešimą nagrinėjo ir procesinį sprendimą priėmė prokuroras, – prokurorui. Ikiteisminio tyrimo įstaigos (jos padalinio) vadovas ar prokuroras privalo išnagrinėti šį prašymą ne vėliau kaip per tris dienas nuo jo gavimo dienos. Ikiteisminio tyrimo įstaigos (jos padalinio) vadovas ar prokuroras nurodo, su kokios apimties medžiaga skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui leidžiama susipažinti. Susipažinimo su šioje dalyje nurodyta medžiaga metu taip pat taikomi šio Kodekso 181 straipsnio 6 dalyje nurodyti draudimai. BPK 177 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ikiteisminio tyrimo duomenys neskelbtini. Šie duomenys iki bylos nagrinėjimo teisme gali būti paskelbti tik prokuroro leidimu ir tik tiek, kiek pripažįstama leistina. Draudžiama skelbti duomenis apie nepilnamečius įtariamuosius ir nukentėjusiuosius.

Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje reglamentuota, kad prokurorams ir ikiteisminio tyrimo pareigūnams generalinio prokuroro patvirtintos rekomendacijos ir kiti teisės norminiai aktai, formuojantys ikiteisminio tyrimo, valstybinio kaltinimo ir nuosprendžių pateikimo vykdyti kontrolės praktiką, yra privalomi. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras Įsakymu patvirtino Rekomendacijas. Rekomendacijų 1 punkte nurodyta, kad jų paskirtis – nustatyti proceso dalyvių susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga visose ikiteisminio tyrimo stadijose taisyklės. Rekomendacijos nustato susipažinimo su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga, susipažinimo su pagal kodus 555000, 556000 atliekamo tyrimo medžiaga taisyklės ir asmenų,

kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga taisyklės.

Rekomendacijų 2 punkte nurodyta, kad Rekomendacijos parengtos vadovaujantis BPK normomis, reglamentuojančiomis proceso dalyvių susipažinimą su ikiteisminio tyrimo duomenimis. Rekomendacijų 3 punkte apibrėžta, kad atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga – skundas, pareiškimas ar pranešimas apie padarytą nusikalstamą veiką, jų pagrindu atliktų patikslinimo veiksmų, numatytų BPK 168 straipsnio 1 dalyje, procesiniai dokumentai, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro surašytas nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, šio nutarimo apskundimo dokumentai ir dėl skundų priimti procesiniai sprendimai (3.1 papunktis), ikiteisminio tyrimo medžiaga – ikiteisminio tyrimo pradžios, jo eigos, procesinių veiksmų, procesinių prievartos priemonių dokumentai, procesiniai sprendimai, ikiteisminio tyrimo veiksmų protokolai ir jų priedai (nuotraukos, negatyvai, garso, vaizdo įrašai, skaitmeninės informacijos laikmenos, kiti techninių priemonių panaudojimo atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus rezultatai ar dokumentai), kiti BPK ir kitų įstatymų nustatyta tvarka gauti dokumentai.

Rekomendacijų 4 punkte nurodyta, kad prokuratūroje ir ikiteisminio tyrimo įstaigoje nagrinėjami tik raštu (paštu ar elektroninėmis ryšio priemonėmis) pateikti prašymai susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga. <...>.

Rekomendacijų 5 punkte nurodyta, kad susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga turi teisę skundą, pareiškimą ar pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pateikęs asmuo ar jo įgaliotas atstovas. Atstovavimą pagrindžiantys dokumentai turi būti pateikti kartu su prašymu. Rekomendacijų 6 punkte nurodyta, kad jeigu prašymą susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga pateikia asmuo, nenurodytas Rekomendacijų 5 punkte, subjektas, nagrinėjantis tokį prašymą, turi atsižvelgti į jį pateikusio asmens procesinį ar tarnybinį suinteresuotumą. Įvertinus prašymo pateikimo pagrindus ir motyvus, priimamas vienas iš Rekomendacijų 8 punkte numatytų sprendimų. Prašymą susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga pateikęs asmuo apie sprendimą informuojamas raštu Rekomendacijų 9 punkte nustatyta tvarka.

Rekomendacijų 7 punkte nurodyta, kad jeigu nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą surašo ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prašymą susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga nagrinėja ikiteisminio tyrimo įstaigos (jos padalinio) vadovas. Prašymas susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga nagrinėjamas prokuratūroje, kai nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą surašo prokuroras.

Rekomendacijų 8 punkte nurodyta, kad prokuroras ar ikiteisminio tyrimo įstaigos (jos padalinio) vadovas ne vėliau kaip per tris dienas nuo prašymo susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga gavimo privalo jį išnagrinėti ir priimti vieną šių sprendimų: leisti susipažinti su visa atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga (8.1 papunktis); leisti susipažinti su dalimi atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagos (8.2 papunktis); atsisakyti leisti susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga (8.3 papunktis).

Rekomendacijų 9 punkte nurodyta, kad prašymą susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą informuojamas taip: neleidus susipažinti su visa atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga ar jos dalimi, raštu išdėstomi tokio sprendimo motyvai ir išaiškinama, kad subjekto, nagrinėjusio prašymą, sprendimas gali būti skundžiamas atitinkamai ikiteisminio tyrimo įstaigos ar prokuratūros nustatyta tvarka (nutarimas šiuo atveju nepriimamas) (9.1 papunktis).

Rekomendacijų 10 punkte nurodyta, kad prašymui daryti atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagos kopijas ar išrašus taikomos Rekomendacijų 4–9 punktuose numatytos taisyklės. Rekomendacijų 11 punkte nurodyta, kad sprendimas leisti susipažinti su visa atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga ar jos dalimi neįpareigoja prašymą nagrinėjančio subjekto tenkinti prašymą daryti atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagos kopijas. Kiekvienu atveju sprendimas turi būti motyvuojamas.

Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl Komisariato Sprendimo teisėtumo.

Pareiškėjas ginčija Sprendimą tuo aspektu, kad Sprendimas yra individualus administracinis aktas ir turi tiesioginį poveikį pareiškėjo teisėms ir teisėtiems interesams. Nurodo, kad Sprendimas nebuvo motyvuotas ir neatitiko Rekomendacijų 6–9 punktų nuostatų.

Komisija pažymi, kad Komisariato Sprendimo turiniui taikytinos ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) nuostatos.

VAĮ įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi: įstatymo viršenybės principu, kuris reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (4 punktas); išsamumo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (5 punktas).

VAĮ 10 straipsnio 1 dalis nustato, kad administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus. VAĮ 10 straipsnio 4 dalyje reglamentuota, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. <...>. VAĮ 10 straipsnio 5 dalyje reglamentuota, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) pažymėjo, kad visoms viešojo administravimo institucijoms yra keliami, be kita ko, VAĮ nustatyti reikalavimai, o taip pat pareiga vadovautis viešojo administravimo principais (įstatymų viršenybės, objektyvumo, proporcingumo ir kt.). Be to, šios institucijos yra saistomos gero administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (žr., pvz., LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-134/2012; 2024 m. sausio 10 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-24-822/2024).

Tinkamas motyvavimas apima ne tik tinkamą teisinio pagrindo nurodymą ir taikymą, bet ir reikalavimą priimame teisės akte nurodyti pagrindinius faktus. Esminė individualaus administracinio akto pagrįstumo sąlyga – turi būti nustatytos ne pavienės faktinės aplinkybės, o juridinių faktų visetas, būtinas ir pakankamas teisės normai taikyti (žr., pvz., LVAT 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A520-2294/2012; 2012 m. rugpjūčio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A444-2366/2012; 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015; 2020 m. kovo 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1465-629/2020).

Vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą VAĮ 10 straipsnio taikymo aspektu, turi būti atsižvelgiama į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialinės teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (žr., pvz., LVAT 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022).

Proceso požiūriu nemotyvuotas administracinis sprendimas, kuris daro neigiamą poveikį subjekto teisėms ar interesams, negali būti pripažintas teisėtu, nes riboja subjekto teises skusti tokį aktą ir apsunkina tokio akto teisminę kontrolę. VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punkto reikalavimų nepaisymas ir konkrečių teisės normų nesusiejimas su objektyviais duomenimis (faktais) pripažintinas esminiu trūkumu, kai toks pažeidimas ne tik paneigia asmens teisę žinoti teisei priešingos veikos ribas, riboja teises į teisminę gynybą, bet ir ginčui persikėlus į teismą atima galimybę pastarajam suprasti bei apibrėžti bylos nagrinėjimo apimtį, o kartu visapusiškai bei

objektyviai išnagrinėti ginčą (žr., pvz., LVAT 2024 m. spalio 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-572-821/2024; kt.), apsunkina teismo funkcijos patikrinti skundžiamo sprendimo pagrįstumą įgyvendinimą (žr., pvz., LVAT 2025 m. sausio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-716-789/2025; kt.). Taigi, LVAT praktikoje yra pripažinta, kad institucijos sprendime turi būti nurodyti tokį sprendimą lėmę argumentai ar motyvai, faktinis ir teisinis pagrindas. Sprendimas, kuriame nenurodomi išsamūs tokį sprendimą lėmę argumentai ar motyvai, faktinis ir teisinis pagrindas, laikomas neatitinkančiu VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytų nuostatų.

Komisariatas, priimdamas administracinį sprendimą, turi pareigą vadovautis VAĮ nurodytais įstatymo viršenybės ir išsamumo principais, veikti pagal jam suteiktus įgaliojimus ir kompetenciją, administracinius sprendimus, susijusius su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais pagrįsti įstatymais, nurodyti konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį.

Įvertinus Komisariato Sprendimo turinį matyti, kad Sprendime yra nurodytas jo priėmimo teisinis pagrindas – Įsakymas, nurodyta, kad vadovaujantis Įsakymu susipažinti su atsisakymo pradėti ikiteisminį tyrimą medžiaga turi teisę skundą, pareiškimą ar pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pateikęs asmuo. Tačiau Sprendime nėra nurodyta Įsakymu patvirtintų Rekomendacijų konkreti nuostata. Sutiktina su pareiškėjo skunde nurodytais argumentais, kad Sprendime nėra paaiškinta dėl kokių priežasčių nagrinėjant pareiškėjo prašymą nebuvo vadovautasi Rekomendacijų 6 punkto nuostatomis. Sutiktina su pareiškėjo skundo argumentais, kad Sprendime nėra nurodyti jo priėmimo motyvai, kaip numatyta Rekomendacijų 9 punkte.

Įvertinus Sprendimo turinį bei anksčiau minėtų teisės aktų nuostatas LVAT praktikos kontekste pažymėtina, kad Sprendime nenurodyti išsamūs argumentai, motyvai, faktinis ir teisinis pagrindas, todėl Sprendimas laikomas neatitinkančiu VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nurodytų nuostatų, išsamumo ir įstatymo viršenybės principų (VAĮ 3 straipsnis), todėl naikintinas, o atsakovas įpareigotinas iš naujo nagrinėti pareiškėjo 2026-01-08 prašymą ir pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėjo skundo reikalavimas *įpareigoti komisariatą išduoti pareiškėjui 2025-07-08 nutarimo atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą medžiagoje Nr. M-2-02-00470-25 kopiją arba, jeigu būtina, pateikti šio nutarimo kopiją nuasmeninus trečiųjų asmenų asmens duomenis*, yra atmestinas, kadangi Komisija yra nepriklausoma kvaziteisminė institucija, kuri negali perimti viešojo administravimo subjekto, nagrinėjamu atveju, Komisariato, funkcijų.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo (duomenys neskelbtini) 2026-01-16 skundą tenkinti dalyje.

Panaikinti Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus miesto trečiojo policijos komisariato 2026-01-16 sprendimą Nr. IBPS-S-28993-26 „Dėl prašymo Nr. AP-197 susipažinti su medžiaga Nr. M-2-02-00470-25“.

Įpareigoti Vilniaus apskrities vyriausiąją policijos komisariatą išnagrinėti pareiškėjo 2026-01-08 prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Kitoje dalyje skundą atmesti.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Remigijus Kalašnykas

